

A FÖLDTULAJDONHOZ KÖTÖTT VADÁSZATI JOG BEVEZETÉSÉNEK TAPASZTALATAI CSONGRÁD MEGYÉBEN

I.

PAPPNÉ NAGYPÁL JUDIT

Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kar
6800 Hódmezővásárhely, Andrássy u.15.
nagypalj@mgk.u-szeged.hu

Abstract: Referring to the 1996 Act LV for the Conservation and the Management of Game and Hunting that had ceased to exist the State's exclusive hunting license. Consequently this Law has assured sole right for the landowners to practise the hunting license independently or in associated form.

During the first game-management operative period between 1997-2007 in Csongrád-Country – among 45 hunting units – 12 units grasped this opportunity.

In the second period from the beginning of the hunting period from March, 2007 CY the number of the above referred landowners has reduced to No:8.

What are the reasons concerned these should be in quest of the commitment of responsibility according to the next figures:

- the hunting societies – for the game damages and for the accidental game-car collisions on their territory – bears the pecunial responsibility only until the measure of societis assets.
- nevertheless the hunting-right practising land owners bear the total responsibility until their total privat means.

Kulcsszavak: vadászati jog hasznosítása, vadászati jog gyakorlása, földtulajdonosi közösség, felelősség a vadkárért

Keywords: hunting rights harvesting, hunting rights practise, land owners community, responsibility for game damage

BEVEZETÉS – IRODALMI ÁTTEKINTÉS

A rendszerváltást követő időszakban a tulajdonviszonyok átalakulása – elsősorban a földmagántulajdon megjelenése – és meghatározóvá válása átformálta az államnak a gazdasági életre, így a vadgazdálkodásra, vadászatra gyakorolt szerepét.

A vadászati jog a korábbi időszakban az államot illette meg, annak hasznosításáról az állam gondoskodott az állami hierarchián keresztül. Tehette, hiszen a termőföld (és az erdők is!) állami tulajdonban volt, illetve a termelőszövetkezetek szerepe is meghatározó volt.

Az állam vadászati joga elkülönült a termőföld tulajdonjától, feszültséget gerjesztve ezzel a földtulajdonosok és a ténylegesen vadászók tábora között, nemcsak a vadászat tekintetében, hanem a vad védelme, a vadgazdálkodás, a vadkárok, valamint a vadászat során okozott károk vonatkozásában is. További problémát vetett fel az, hogy a természetvédelem terén végbement változásokat a vadgazdálkodás-vadászat jogi szabályozása nem követte, mely tovább mélyítette az ágazatok közti konfliktusokat.

A vad állami tulajdonáról és a vadászterületen elejtett, elfogott vagy elhullott vad tulajdonba kerüléséről szóló szabályozáson, illetve az 1961. évi VII. számú, Az erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló törvény IX. fejezetének néhány (mindössze 5 § terjedelmű) keretjellelű szabályán kívül a vadgazdálkodást-vadászatot érintően önálló törvény nem született. Ilyen értelemben is hiányt pótol a vad védelméről, a vadgazdálkodásról és a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény megalkotása, melynek 1997. március 1-jei hatályba lépését követően megszűnt az állam vadászati joga minden olyan területen, ahol nem tulajdonos. Érvényét veszítette az állam vadászati jogának átengedéséről szóló minden

engedély, határozat, haszonbérleti szerződés. A földtulajdonosok számára lehetővé vált, hogy a vadászterületen önállóan vagy társult formában gyakorolják a vadászati jogot, vagy amennyiben ezzel nem kívánnak élni, haszonbérbe adják azt.

ANYAG ÉS MÓDSZER

Kérdésként merül fel, vajon a földtulajdonosok milyen arányban éltek ezzel a nehezen kiharcolt jogukkal?

Az *1. táblázat* (CSÁNYI, 1997) a Csongrád megyei vadászatra jogosultak listáját tartalmazza az 1997. március 01-i állapot szerint.

A vadgazdálkodási egység kódjának a táblázat szerinti első két karaktere a Csongrád megyei vadászterületek számjelének kezdő értékét jelenti (80), a következő két karakter a megyében észak-déli irányban, nyugatról kelet felé haladva mutatja a vadászterület sorszámát (01-44). A vadászterületek számjelét kiegészítő két karakter tartalék kódszám, a vadászterületek esetleges későbbi megosztása esetén használható fel.

A táblázat *kód 1* jelzésű oszlopa a vadászterületek rendeltetésére utal (1: vadgazdálkodási rendeltetés, 2: a vad génállománya megőrzése, 3: oktatási-kutatási rendeltetés, 4: természetvédelmi rendeltetés).

A *kód 2* oszlop a vadászatra jogosultság módját jelöli (1: önálló vadászati jogot gyakorló jogosult, 2: önálló vadászati jogot haszonbérbe adó jogosult, 3: társult vadászati jogot gyakorló jogosult, 4: társult vadászati jogot haszonbérbe adó jogosult).

A *kód 3* oszlop a vadászatra jogosult szervezeti formáját mutatja (1: vadásztársaság, 2: vadásztársaságok érdekvédelmi szervezete, 3: mezőgazdasági részvénytársaság, 4: erdészeti részvénytársaság, 5: közhasznú társaság, 6: szövetkezet, 7: erdőbirtokossági társulás, 8: korlátolt felelősségű társaság, 0: egyéb szervezeti forma) (79/2004. (V.4.) FVM rendelet).

EREDMÉNYEK, ÉRTÉKELÉS

A vadgazdálkodás-vadászat terén 1997-ben bekövetkezett „rendszerátalakítás” az addigi 27 vadászterület helyett eredetileg 44, egy későbbi, konszenzuson alapuló szétválást követően 45 vadászterület kialakítását eredményezte Csongrád megyében. A vadászterület átlagos mérete 9436 ha.

A 45 vadászterület közül 33 vadgazdálkodási egység hasznosította a vadászati jogot (74%), a földtulajdonosok 12 vadászterületen döntöttek a vadászati jog gyakorlása mellett (26%). Csongrád megyében tehát az első, 1997-2006. üzemtervi ciklusban az összterület 17,3%-án (73.603 ha-on) a földtulajdonosok gyakorolták a vadászati jogot.

A *2. táblázat* (CSÁNYI ÉS MTSAI, 2007) a 2007-től induló üzemtervi ciklus vadászatra jogosultjait mutatja. A vadászterületek tovább aprózódtak, eredetileg 60, majd egy későbbi szétválás eredményeként 61 vadászterület került kijelölésre, átlagosan 6961 ha területnagysággal. A vadászterületek száma 36%-kal nőtt.

A várakozásokkal ellentétben azonban csak 8 földtulajdonosi közösség döntött a vadászati jog gyakorlása mellett (13%), a vadászterületek többségén (53 db, összesen 83%) haszonbérleti konstrukcióban működik. A teljes megye területét illetően mindössze 49.850 ha-on gyakorolják a vadászati jogot. Ha figyelembe vesszük azt a tényt, hogy a vadászati jogot gyakorló vadgazdálkodási egységek közül 2 erdészeti, 2 mezőgazdasági részvénytársaság egy pedig nemzeti park igazgatóság, amelyek számára – tekintettel arra, hogy a jogszabályi előírások miatt nem lehetnek haszonbérlelők – eleve egyetlen megoldás a

vadászati jog gyakorlásának lehetősége, még szembetűnőbb a földtulajdonosok „passzivitása”.

A passzivitás azonban csak látszólagos. Nagyon is kézenfekvő okai vannak annak, amiért a földtulajdonosi közösségek inkább a „jól (?) bevált” vadászegyesületi struktúrában kezdtek el ill. folytatták a gazdálkodást, pedig a vadászati törvényt előkészítő időszakban éppen ők voltak, akik hangoztatták: szét kell választani a szakmát és az egyesület életet, meg kell szüntetni az egyenlősít (egy tag - egy szavazat), a vadászat mindenki számára önköltségi áron legyen csak elérhető, stb. Azzal azonban senki nem számolt, hogy a törvény előnyöket biztosítva a vadászegyesületeknek, gyakorlatilag „átmentette” a régi rendszert.

Melyek ezek az előnyök?

A vadászegyesületek a területükön bekövetkezett vadkár térítéséért csak az egyesület vagyonának erejéig felelnek, a vadászati jogot gyakorló földtulajdonosok viszont egyetemlegesen, a teljes magánvagyonukkal. Szélsőséges esetben előfordulhat, hogy a földtulajdonosok közül egy tehetősebb gazdán érvényesíti igényét a károsult, aki aztán futhat a pénze után, amíg azt a többi vadászó földtulajdonoson behajtja. Megtörtént eset, hogy egy jogerősen megítélt, milliós nagyságrendű vadkár igény hatására a vadászegyesület megszűnt, és még aznap, új néven, de gyakorlatilag ugyanazon tagokkal újjáalakult, és új haszonbérliként vált vadászatra jogosulttá. A vadászati jogot gyakorló földtulajdonos a felelősség alól ilyenformán nem vonhatta volna ki magát.

Hasonló a helyzet egy esetleges vad - gépjármű ütközés esetén, amikor a manapság nem ritka nagyértékű gépkocsik esetében a kárérték a sokmilliós nagyságrendet is elérheti, nem is beszélve azokról a balesetekről, amelyek emberéletet követelnek, vagy a gépjárműben utazók életük végéig rokkanttá válnak.

Ilyen jogi háttérrel nem véletlen, hogy gyakorlatilag csak azon vadászterületek földtulajdonosi közösségei döntöttek a vadászati jog gyakorlása mellett, amelyek esetében más hasznosítási forma nem jöhetett szóba (erdészeti és mezőgazdasági RT-k).

KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

A vadászati törvény 2009. évi módosításának eredményeként a mező- és erdőgazdasági ágazatba sorolt, Magyarországon bejegyzett gazdasági társaságok a vadászati jog haszonbérlei lehetnek, ha a vadászterület legalább 25%-át használják. Ez a lehetőség némi segítség ugyan, de nem azoknak, akik a törvény szellemiségét követve ténylegesen maguk akarják a vadászati jogot gyakorolni. Számukra jelenthet megoldást, ha a törvény definiálná az egyébként a haszonbérleti szerződés egyik részeként ma is előírt mellékkötelezettség fogalmát. A mellékkötelezettséget javaslom kiterjeszteni mind a vadászati jogot gyakorló, mind az azt hasznosító földtulajdonosi közösség számára olyan módon, hogy a mellékkötelezettség összegét az üzemtervi ciklus elején a vadászatra jogosult letétként különítse el, és probléma esetén (vadkár, vad-gépjármű ütközés, a vadállomány túlhasznosítása stb.) annak erejéig – de csak addig! – terhelje térítési kötelezettség. Így egyenlővé tehető a felelősség kérdése, a földtulajdonosok bátrabban memének vállalkozni joguk gyakorlására. A mellékkötelezettség összegének meghatározására társadalmi vitát kell kezdeményezni, javaslatom szerint kiinduló pont lehet az adott vadászterület vadállománya (jogsabályi szinten korrekten meghatározott) vadgazdálkodási értékének bizonyos hányada.

A földtulajdonosi közösségeknek el kell dönteniük: vállalják-e a gazdálkodás kockázatát (KÖVÁRI, 2005). Amennyiben vállalják, tehessék a haszonbérlikkel azonos terhek mellett.

A vadásztársasági tagoknak el kell fogadniuk, hogy ha a teljes vadászati lehetőséget ők akarják kihasználni, akkor ennek a költségét nekik kell finanszírozniuk (KÖVÁRI, 2005).

1. táblázat: Csongrád megye vadászatra jogosultjai 1997-2006.

VGE kód	kód 1	kód 2	kód 3	Vadgazdálkodási egység neve	Telephely
800100	1	4	1	Bokros-Ellésparti VT.	Csongrád-Bokros
800200	1	4	1	Május 1. VT.	Csongrád
800300	3	3	0	Bársony István Mg.Szakközépiskola	Csongrád
800400	1	4	1	Új Élet VT.	Csanytelek
800500	1	4	1	Vízügyi VT.	Ópusztaszer
800600	1	4	1	Móra Ferenc VT.	Balásya
800700	1	4	1	Üllési Potyondy VT.	Üllés
800800	1	4	1	Kistéplom-tanya VT	Zákányszék
800900	1	4	1	Őszeszek és Környéke Földtulajdonosok VE.	Zsombó
801000	1	4	1	Sándorfalvi VT.	Sándorfalva
801100	1	4	0	Szegedfish Kft	Szeged
801200	1	4	1	Szegedi Felszabadulás VT.	Szeged
801300	1	4	1	Dorozsma-Domaszék VT.	Szeged
801400	1	4	1	Zákányszéki Földtulajdonosok VT.	Zákányszék
801501	1	3	1	Ruzsa és Környéke Földtulajdonosok Vt.	Ruzsa
801502	1	3	1	Öttömösi Földtulajdonosok Egyesületének VT.	Öttömös
801600	1	3	1	Bogárzó és Környéke Földtulajdonosok VE.	Szeged
801701	1	3	4	Délalföldi Erdészeti Rt.	Ásotthalom
801800	1	3	0	Ásotthalmi Földtulajdonosok VE.	Ásotthalom
801900	1	3	1	Árpád Vezér VT.	Mórahalom
802000	1	4	1	Széchenyi Zsigmond VT.	Szeged
802100	1	3	1	Röszei Földtulajdonosok VT.	Röszeke
802200	1	4	1	Szentesi Hubertus VT.	Szentes
802300	3	3	3	Pankotai Agrár RT	Szentes
802400	1	3	0	Eperjesi Gazdálkodók Egyesülete	Eperjes
802500	1	4	1	Fábiánsebestyéni Önkormányzati VT	Fábiánsebestyén
802600	3	4	2	OMVV Arpádalmi Vadgazdaság	Arpádhalom
802700	1	4	1	Szentesi Új Barázda VT.	Szentes
802800	1	4	1	Szegvári VT.	Szegvár
802900	1	4	1	Mindszenti VT.	Mindszent
803000	3	3	3	Derekmező RT.	Derekegyház
803100	2	3	4	Délalföldi Erdészeti Rt	Derekegyház-Tompahát
803200	1	4	1	Petőfi Vadásztársaság Székkutas	Székkutas
803300	1	4	1	Szakszervezeti VT.	Hódmezovásárhely
803400	1	4	1	Előre VT.	Hódmezovásárhely
803500	1	4	1	Földeáki Dózsa VT.	Földeák
803600	1	4	1	Pitvarosi Petőfi VT.	Pitvaros
803700	1	4	1	Királyhegyesi Földtulajdonosok VE.	Makó
803800	1	4	1	Maros VT.	Magyarcsanád
803900	1	4	1	Marosmenti VT.	Makó
804000	1	4	1	Hunor VT.	Szeged
804100	1	4	1	Dél-Tiszai VT.	Tiszasziget
804200	1	4	1	Deszki Gazdák VT.	Deszk
804300	1	4	1	Szőreg-Kübekházi Hármashatár VT.	Szeged-Szőreg
804400	1	4	1	Marosszögi Egyetértés VT.	Kiszombor

2. táblázat: Csongrád megye vadászatra jogosultjai 2007-től

VGE kód	kód 1	kód 2	kód 3	Vadgazdálkodási egység neve	Telephely
800110	1	4	1	Csongrád-Bokrosi Vadásztársaság	Csongrád-Bokros
800120	1	4	1	Nagyréti Vadásztársaság	Csongrád
800210	1	4	1	Csongrádi Május 1. Vadásztársaság	Csongrád
800310	-3	3	0	Bársony I. Mg. Szakközépiskola	Csongrád
800410	1	4	1	Csanyteleki Új Élet Vadásztársaság	Felgyő
800420	1	4	1	Csanytelek és Térsége Földtulajdonosok VT.	Csanytelek
800510	1	4	1	Ópusztaszeri Vízügyi Vadásztársaság	Ópusztaszer
800610	1	4	1	Móra Ferenc Vadásztársaság	Balástya
800710	1	4	1	Üllési Potyondy Vadásztársaság	Üllés
800810	1	4	1	Kistemplom-tanya Vadásztársaság	Zákányszék
800910	1	4	1	Őszeszek és Környéke Földtulajdonosok VE.	Zsombó
800920	1	4	1	Szatymazi Vadásztársaság	Szatymaz
801010	1	4	1	Sándorfalvi Vadásztársaság	Sándorfalva
801020	1	4	1	Balástyai Földtulajdonosok Vadásztársaság	Balástya
801110	1	4	0	Szegedfish Kft.	Szeged
801210	1	4	1	Szegedi Felszabadulás Vadásztársaság	Szeged
801310	1	4	1	Dorozsma-Domaszék Vadásztársaság	Szeged
801410	1	4	1	Zákányszéki Földtulajdonosok Vadásztársaság	Zákányszék
801510	1	3	1	Ruzsa és Környéke Földtulajdonosok VT.	Ruzsa
801520	1	4	1	Ötömösi Földtulajdonosok Egyesületének VT.	Ötömös
801610	1	4	1	Bogárzó és Környéke Földtulajdonosok VE.	Szeged
801710	1	3	4	DALERD ZRT.-Ásotthalom	Szeged
801810	1	4	1	Ásotthalmi Földtulajdonosok VGE.	Ásotthalom
801820	1	4	1	Körös-éri Vadásztársaság	Ásotthalom
801910	1	4	1	Mórahalmi FT. Árpád Vezér Vadásztársaság	Mórahalom
802010	1	4	1	Domaszéki FT. Széchenyi Zs. Vadásztársaság	Szeged
802110	1	4	1	Röszkei Földtulajdonosok Vadásztársaság	Röszke
802210	1	4	1	Szentesi Hubertus Vadásztársaság	Szentes
802220	1	4	1	Mentett-Réti Vadásztársaság	Szentes
802310	1	3	3	Pankotai Agrár ZRT.	Szentes
802410	1	3	0	Eperjesi Gazdálkodók Egyesülete	Eperjes
802510	1	4	1	Fábiánsebestyéni Önkormányzati VT.	Fábiánsebestyén
802610	1	4	2	OMVV Árpádalmi Vadgazdaság	Árpádhalom
802620	1	4	1	Nagymágocsi Farmer Kft.	Szentes
802630	1	4	1	Árpádalmi Községi Vadásztársaság	Árpádhalom
802710	1	4	1	Új Barázda Vadásztársaság	Szentes
802810	1	4	1	Szegvári Vadásztársaság	Szegvár
802910	1	4	1	Mindszenti Vadásztársaság	Mindszent
803010	1	3	3	Derekemező ZRT.	Derekegyház
803110	2	3	4	DALERD ZRT.-Tompahát	Szeged
803210	1	4	1	Székkutasi Petőfi Vadásztársaság	Székkutas
803310	1	4	1	Szakszervezeti VT.	Hódmezővásárhely
803320	1	4	1	Vásárhelyi Róna Kft. Vadásztársaság	Hódmezővásárhely
803410	1	4	1	Hódagró ZRT. Vadásztársaság	Hódmezővásárhely
803420	1	4	1	Hód-Mező Vadász Egyesület	Hódmezővásárhely
803430	1	4	1	Mártélyi Vadászok Egyesülete	Mártély
803440	1	4	1	Előre Vadásztársaság	Hódmezővásárhely
803450	1	4	0	Hód-Vad Vadász és Természetvédő KHE.	Hódmezővásárhely
803510	1	4	1	Földeáki Dózsa Vadásztársaság	Makó
803610	1	3	0	Körös-Maros NPIG.- Montágpuszta	Szarvas

VEG kód	kód 1	kód 2	kód 3	Vadgazdálkodási egység neve	Telephely
803621	1	4	1	Csanádpalotai Vadásztársaság	Csanádpalota
803622	1	4	1	Pitvarosi Petőfi Vadásztársaság	Pitvaros
803710	1	4	1	Királyhegyesi Földtulajdonosok VT.	Makó
803810	1	4	1	Maros Vadásztársaság	Magyarcsanád
803910	1	4	1	Makói Marosmenti Vadásztársaság	Makó
803920	1	4	1	Maroslelei Földtulajdonosok VE.	Tápiószecső
804010	1	4	1	Hunor Vadásztársaság	Szeged
804110	1	4	1	Dél-Tiszai Vadásztársaság	Tiszasziget
804210	1	4	1	Deszki Gazdák Vadásztársaság	Deszk
804310	1	4	1	Szőreg-Kübekházi Hármashatár VT.	Szeged
804410	1	4	1	Marosszögi Egyetértés Vadásztársaság	Kiszombor

IRODALOMJEGYZÉK

- Kővári F. (2005): Hogyan tovább vadásztársaságok. Nimród 2005. 12. p.
- 1961. évi VII. törvény Az erdőkről és a vadgazdálkodásról: IX. fejezet (1996.)
- 1996. évi LV. törvény A vad védelméről, a vadgazdálkodásról és a vadászatról (1996.).
- Csányi, S. (szerk. 1997): Országos Vadgazdálkodási Adattár, Gödöllő, Csongrád megye vadászatra jogosultjainak listája (1997.).
- Csányi, S., Lehoczki, R., Sonkoly, K. (szerk. 2007): Országos Vadgazdálkodási Adattár, Gödöllő, Csongrád megye vadászatra jogosultjainak listája (2007.).
- 79/2004. (V.4.) FVM rendelet az 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól (2004.).